

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 2559/07
11.12.2007. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija Snežane Andrejević, predsednika veća, Sonje Brkić, Spomenke Zarić, Slađane Nakić-Momirović i Slobodana Dražića, članova veća, u parnici tužilaca AA i VV, koje zastupa AB advokat, protiv tužene Republike Srbije - MUP koju zastupa Republički javni pravobranilac, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužilaca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Beogradu Gž.br.1503/06 od 16.3.2007. godine, u sednici održanoj dana 11.12.2007. godine, doneo je

R E Š E N J E

UKIDAJU SE presuda Okružnog suda u Beogradu Gž.br.1503/06 od 16.3.2007. godine i presuda Prvog opštinskog suda u Beogradu P.br.7769/03 od 14.9.2005. godine i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Okružnog suda u Beogradu Gž.br.1503/06 od 16.3.2007. godine odbijena je kao neosnovana žalba tužilaca i potvrđena presuda Prvog opštinskog suda u Beogradu P.br.7769/07 od 14.9.2005. godine kojom su odbijeni kao neosnovani zahtevi tužioca AA za naknadu nematerijalne štete za fizičke bolove - 400.000,00 dinara, sa strah - 300.000,00 dinara, za duševne bolove zbog samnjenja životne aktivnosti - 750.000,00 dinara i pretrpljene duševne bolove zbog naruženosti - 100.000,00 dinara; tužilje BB za naknadu nematerijalne štete za duševne bolove zbog naročito teškog invaliditeta tužioca - 300.000,00 dinara; tužioca i tužilje za naknadu materijalne štete za troškove lečenja i naknadu troškova postupka.

Protiv ove drugostepene presude tužioci su blagovremeno izjavili reviziju zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Vrhovni sud je ispitao pobijanu presudu u smislu člana 399. Zakona o parničnom postupku - ZPP ("Službeni glasnik RS", br.125/04) i našao da je revizija osnovana.

Prema razlozima nižestepenih presuda tužilac je magistar Akademije likovnih umetnosti, teško telesno je povređen u sukobu demonstranata i policije 9.marta 1991. godine u ul. Kolarčevoj u Beogradu (gde se zatekao kada je išao da kupi bojler), kada ga je jedan od gumenih metaka koje je policija ispaljivala na demonstrante na Trgu Republike, pogodio zbog čega je tužilac zadobio razderotinu sa nagnječenjem čeonog dela levo i naprsnuće leve očne jabučice sa izlivom krvi, da mu je potom očna jabučica odstranjena i da je trpeo fizičke bolove i strah. Zbog zaostalih posledica povređivanja umanjena mu je životna aktivnost, naružen estetski izgled, a povređivanje i strah su uzrokovali i pojavu duševnog oboljenja kod tužioca u vidu depresivne psihoze.

Lećio se u više navrata (9.3.1991. godine do 26.3.1991. godine, 11.4.1991. godine do 23.4.1991. godine i dnevnoj bolnici Instituta za mentalno zdravlje od 2.8.1991. godine do 18.10.1991. godine pod dijagnozom psychosis - paranoidno depresivna slika). Rešenjem od 17.1.1992. godine OZ Fonda PIO utvrđena je kod tužioca I kategorija invalidnosti kao posledica bolesti sa pravom na invalidsku penziju od 16.12.1991. godine, a za troškove lečenja tužioci su imali i posebne troškove. Tužbu u ovoj parnici za naknadu štete tužioci su podneli 29.9.2003. godine.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je zaključio da je celokupna šteta po svim osnovima iz ovog štetnog događaja nastupila 9.3.1991. godine jer su tog dana po oceni prvostepenog suda oba tužioca saznala i za štetu i za lice koje je štetu učinilo i da je na dan podnošenja tužbe 29.9.2003. godine potraživanje naknade ove štete bilo zastarelo i zahtev tužilaca odbili, a drugostepeni sud je prihvatajući zaključak prvostepenog suda o neosnovanosti zahteva - zbog zastarelosti potraživanja, bez održavanja rasprave pred drugostepenim sudom, utvrdio i da su sve vrste lečenja tužioca završene tokom 1991. godine, a utvrđivanjem i prava tužioca na invalidsku penziju su, po oceni drugostepenog suda, svi vidovi nematerijalne štete dobili oblik konačnog stanja (17.1.1992. godine).

Međutim, ovakav zaključak se za sada ne može prihvatiti obzirom da ni jednim od izvedenih dokaza nije ni utvrđeno kada je lečenje tužioca zaista završeno, već samo u kom periodu se tužilac lećio, pri čemu je u postupku pred nižestepenim sudom utvrđeno postojanje umanjenja životne aktivnosti tužioca zbog povrede 30% dok je iz nalaza veštaka dr VV vidljivo da je sadašnje umanjenje životne aktivnosti tužioca zbog depresivne psihoze 50%, a u spisima nema ni podataka o bolesti zbog koje je kod tužioca utvrđena I kategorija invalidnosti, da bi se mogao izvesti pouzdan zaključak o saznanju za štetu koju je tužilac pretrpeo u ovom štetnom događaju i o njenom obimu i da li je obzirom na navedeno duševno oboljenje tužilac mogao da shvati značaj preduzimanja određenih pravnih radnji radi zaštite sopstvenih interesa odnosno da shvati obim nastupanja trajnih posledica povređivanja 9.3.1991. godine.

Osim toga, u pogledu troškova lečenja i naknade ove materijalne štete za koju tužioci navode da su je pretrpeli, prvostepeni sud zaključio je da je i ova šteta dospela 9.3.1991. godine, a drugostepeni sud se o ovom okolnostima

prvostopeni sud zaključuje da je ova šteta dospela istovremeno, a drugostopeni sud se o ovom zaključku uopšte i ne izjašnjava, pa se ovakav zaključak o dospelosti potraživanja naknade materijalne štete za sada ne može prihvatiti. Naime, tužioci su dužni dokazati postojanje ove štete, a sud je u obavezi da raspravi sporno pitanje o dospelosti ovog vida štete koja se svakako ne može vezivati za dan povređivanja, odnosno donošenja rešenja Fonda PIO o invalidnosti tužioca zbog bolesti a da nije utvrđeno o kojoj se bolesti tužioca radi, niti je utvrđeno da li se obzirom na obim umanjena životne aktivnosti i zaostalih posledica radi o naročito teškom invaliditetu tužioca.

Zato se revizijom tužilaca osnovno ukazuje da su pobijane presude zahvaćene bitnom povredu iz člana 361. stav 2. tačka 12. ZPP i da je zbog pogrešne primene materijalnog prava činjenično stanje nepotpuno utvrđeno.

Naime, prema članu 155. Zakona o obligacionim odnosima šteta je umanjeno nečije imovine obična šteta i sprečavanje njenog povećanja - izmakla korist, kao i nanošenje drugome fizičkog ili psihičkog bola ili straha (nematerijalna šteta), a potraživanje naknade prouzrokovane štete zastareva za tri godine od kada je oštećenik doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo, te da u svakom slučaju ovo potraživanje zastareva za pet godina od kada je šteta nastala (član 376. stav 1. i 2. ZOO).

Kako se po oceni Vrhovnog suda saznanje za štetu ne vezuje za dan njenog prouzrokovanja (nastanka štete) već za okolnosti koje se odnose na trajanje i prestanak fizičkih bolova ili straha, odnosno za završetak lečenja i saznanje da su zaostale posledice prouzrokovale trajno oštećenje zdravlja i opšteživotne sposobnosti oštećenog koje mu umanjuju životnu aktivnost, svaki vid nematerijalne štete zastareva posebno. Tako po oceni Vrhovnog suda, zastarelost potraživanja naknade nematerijalne štete za fizičke bolove - počinje teći od prestanka bolova, za strah - od prestanka straha (za koje se prema intenzitetu i trajanju određuje pravična naknada i kada zbog posledica ne predstavljaju elemenat umanjena opšte životne sposobnosti), za duševne bolove zbog umanjena životne aktivnosti - od završetka lečenja i saznanje za trajno umanjeno životne aktivnosti ili pogoršanje zdravstvenog stanja - kao dana saznanja za novu težu posledicu, pod uslovom da je obzirom na svoje duševno zdravlje oštećeni mogao da shvati značaj ovih okolnosti. To znači da saznanje za štetu zbog završetka lečenja ili pogoršanja zdravstvenog stanja može nastati i van okvira rokova propisanih članom 376. Zakona o obligacionim odnosima za zastarelost potraživanja naknade ove štete.

Kako nižestepene presude zbog navedenih propusta ne sadrže razloge o svim navedenim bitnim činjenicama važnim za donošenje odluke o osnovanosti zahteva tužilaca, Vrhovni sud je na osnovu člana 406. stav 1. i 407. stav 2. ZPP ukinio obe nižestepene presude i odlučio kao u izreci.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će otkloniti rečene nedostatke i doneti zakonitu i pravilnu odluku.

Predsednik veća-sudija,

Snežana Andrejević, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

sd